

ทฤษฎีรัฐศาสตร์กับทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ต่างกันหรือไม่อย่างไร ?

What is the Difference Between Political Science Theory and Public Administration Theory ?

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ¹ คิต วรุนดี² อภินันท์ จันตะนี³

PhraMahaSomdej Mahasmitthi, Kid Varundee, Aphinan Chantanee

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่าทฤษฎีรัฐศาสตร์และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จึงสรุปได้ว่าทฤษฎีรัฐศาสตร์และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ มีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน กล่าวคือสาขา วิชารัฐศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับรัฐ โครงสร้างของรัฐ และการใช้อำนาจของรัฐ ส่วนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการของรัฐหรือบริหารรัฐกิจ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการองค์การของรัฐให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดประสิทธิผล ดังนั้น การวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ จึงจำแนกออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มการเมืองที่แสวงหาและการใช้อำนาจรัฐ (Science of Power) เพื่อปกครองประชาชนพลเมือง ส่วนกลุ่มการบริหารกิจการของรัฐหรือบริหารรัฐกิจ (Public Administration) เพื่อบริการประชาชนพลเมืองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับทฤษฎีที่นำมาอ้างอิงหรือปรับใช้ในสาขาวิชารัฐศาสตร์และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำเป็นต้องเลือกให้ตรงกับสาขาวิชาที่อาจารย์ทำการสอนหรือนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา(ปริญญาโท-เอก) ยกเว้นที่บางสถาบันได้ใช้แบบผสมผสานหรือทำแบบบูรณาการที่มีการใช้ทฤษฎีรัฐศาสตร์และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์อยู่ในเรื่องเดียวกัน

คำสำคัญ: ทฤษฎี; รัฐศาสตร์; รัฐประศาสนศาสตร์

Received: 2022-04-17 Revised: 2022-06-15 Accepted: 2022-06-18

¹ สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Political Science Nong Khai Campus Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: aphinant.jais@gmail.com

² สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Political Science Nong Khai Campus Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhism Nong Khai Campus Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Abstract

This article aimed to analysis Political science theory and Public Administration theory, is there any difference or not? Therefore, it can be concluded that political science theory and public administration theory, they are related to each other, that is, the field of political science is the study of the state. State structure and use of state power, the field of public administration is the study of public affairs or public administration. This is the management of government organizations to be effective and effective. Therefore, the analysis of political science theory and the theory of public administration. Therefore classified into two groups It is a political group that seeks and uses state power to govern citizens. As for the administration of state affairs or Public Administration to serve citizens with efficiency and effectiveness. For theories to be referenced or applied in the field of political science and public administration. It is necessary to choose according to the field of study that the professor teaches or students at the graduate level (Master's - Doctorate), unless some institutions use a blended or integrated approach where the theory of political science and the theory of public administration is applied same story.

Keywords: Theory; Political science; Public administration

1. ความนำ

ด้วยสาขาวิชารัฐศาสตร์กับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน จึงทำให้การศึกษาทฤษฎีรัฐศาสตร์มีการใช้ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งนี้สาขาวิชารัฐศาสตร์เป็น การศึกษาเกี่ยวกับรัฐ โดยโครงสร้างของรัฐและการใช้อำนาจของรัฐ สำหรับสาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์เป็น การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการของรัฐหรือบริหารจัดการองค์การของรัฐให้มี ประสิทธิภาพและให้ได้ประสิทธิผลด้วย ดังนั้น การศึกษาวิชาทางรัฐศาสตร์ (Political Science) เป็น การศึกษาศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ (The science of the state) ซึ่งเป็นสาขาวิชาหนึ่งของ สังคมศาสตร์ (Social Sciences) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการจัดตั้งองค์การของรัฐและการดำเนินงานของ รัฐ (Practice of the state) หรือรวมถึงทฤษฎีพฤติกรรมการเมือง (political behavior theory) และการแสวงหาอำนาจทางการเมือง (power-seeking) ของกลุ่มคน องค์การ และสถาบัน อันมี ลักษณะที่เกี่ยวกับองค์การรัฐ (state) ซึ่งมุ่งแสวงหาอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐ (public policy) และทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (the direction of social change) หรือเป็นที่เข้าใจ กันง่ายที่สุดในประเทศไทย คือเป็นวิชาการเมืองหรือศาสตร์ว่าด้วยการเมืองหรือศาสตร์ว่าด้วย อำนาจ (science of power) จึงหมายถึงวิชาที่มุ่งศึกษาองค์การที่มีอำนาจปกครองรัฐหนึ่ง และการ

แข่งขันกันเพื่อให้มีอำนาจในการปกครองรัฐ ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีรัฐศาสตร์ จึงมีทั้งทฤษฎีการเมืองการปกครองด้วย

สำหรับการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) คือ การศึกษาหาความรู้ในทุกด้านที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ และวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์ยังมีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการจัดการ (Management) กล่าวคือ รัฐประศาสนศาสตร์ต้องอาศัยความรู้จากหลายสาขาวิชา เช่น รัฐศาสตร์ การจัดการ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา กฎหมาย และในบางกรณีอาจรวมถึงความรู้ด้านที่เป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ จึงมีทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในเรื่องกิจการสาธารณะ (Public Affairs) ที่มุ่งศึกษาว่าจะมีวิธีดำเนินกิจกรรมที่ทำร่วมกันในสังคมอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์ที่พึงเจกบุคคลแต่ละคนต้องการ ซึ่งทางรัฐประศาสนศาสตร์ยังศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน การบริหารงานของรัฐ เป็นลักษณะวิชาซึ่งเรียกว่าการบริหารรัฐกิจ (public administration) หรือบริหารจัดการองค์การภาครัฐ คือการศึกษาการบริหารราชการซึ่งหมายถึงกิจกรรม (Activity) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพงานในภาครัฐทั้งหมด จำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทางรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น ทฤษฎีระบบราชการของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ทฤษฎีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ของเฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) ทฤษฎีหลักการบริหารของกูลิค และอูว์วิก (Luther H. Gulick and Lyndall Urwick) ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของดักลาส แมก เกรเกอร์ (Douglas McGregor) ทฤษฎีวงจรคุณภาพหรือ PDCA วงจรคุณภาพเดมมิง (William Edwards Deming) และทฤษฎีการรีโอปรับระบบของไมเคิล แฮมเมอร์ (Re-engineering) เป็นต้น

2. ความสำคัญของทฤษฎี

ความหมายทฤษฎี

ทฤษฎี ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2556 ทฤษฎี อ่านว่า [ทริตสะดี] เป็นหลักการทางวิชาการที่ได้ข้อสรุปมาจากการค้นคว้าทดลองเป็นต้น เพื่อเสริมเหตุผลและรากฐาน ให้แก่ปรากฏการณ์หรือข้อมูลในภาคปฏิบัติ เช่น ทฤษฎีแรงโน้มถ่วงของโลก ทฤษฎีแสง. (ส. ป. ทิฏฐ์?).(อ.theory).

ทฤษฎี (theory) คือ สมมติฐานที่ได้รับการตรวจสอบและทดลองหลายครั้งหลายหนจนสามารถใช้อธิบายข้อเท็จจริง สามารถคาดคะเนทำนายเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์นั้นอย่างถูกต้อง และมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป จึงเป็นผลให้สมมติฐานกลายเป็นทฤษฎี เช่น ทฤษฎีเซลล์ (Cell theory) ทฤษฎีวิวัฒนาการ (the evolution theory) หรือทฤษฎีกลุ่มความสัมพันธ์ของแนวคิดคำนิยาม และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายลักษณะของปรากฏการณ์หนึ่ง และชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างที่เป็นตัวแปรต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะอธิบายหรือคาดเดาปรากฏการณ์นั้น

ทฤษฎี หมายถึง กลุ่มความสัมพันธ์ของแนวคิดคำนิยามและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายลักษณะของปรากฏการณ์หนึ่ง และชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะอธิบายหรือคาดเดาปรากฏการณ์นั้น จากคำจำกัดความข้างต้น สามารถแยกแยะความหมายของทฤษฎีได้ 3 ประเด็น คือ

1) **ทฤษฎี** คือกลุ่มของข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของสิ่งต่าง ๆ ทฤษฎีได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ และเมื่อได้ปฏิบัติตามทฤษฎีแล้ว จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของปรากฏการณ์หนึ่งเชื่อมโยงกับอีกปรากฏการณ์หนึ่ง

2) **ทฤษฎีอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ** โดยเจาะจงไปว่าตัวแปรใดสัมพันธ์กับตัวแปรใด และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยคำอธิบายในทฤษฎีจะสะท้อนให้เห็นถึงกรอบแนวคิดซึ่งอ่านกระบวนการทดสอบนั้นจนกลายเป็นทฤษฎี ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะมีความแตกต่างกันไป เนื่องจากคำอธิบายนั้นตั้งอยู่บนหลักปรัชญาที่แตกต่างกัน จึงมีการแบ่งประเภทของทฤษฎีตามแบบคำอธิบายของหลักปรัชญาต่าง ๆ

3) **ทฤษฎีทางนิเทศศาสตร์** จะมุ่งอธิบายถึงพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ทุกรูปแบบ ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะอธิบายถึงพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือหลักทางปรัชญาของผู้สร้างทฤษฎีว่า ตัวแปรอะไรที่สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมนั้นได้

องค์ประกอบของทฤษฎี

- 1) **กรอบแนวความคิด** (Conceptual framework)
- 2) **ข้อเสนอหรือข้อสมมติฐาน** (Proposition or Hypothesis)
- 3) **เหตุการณ์** (Contingency) ต้องใช้กระบวนการทดสอบพิสูจน์จากข้อเสนอหรือข้อสมมติฐาน

หน้าที่ของทฤษฎี

- 1) การจัดและสรุปข้อเท็จจริงต่าง ๆ
- 2) การให้ความสำคัญกับตัวแปร
- 3) การขยายความหรือตีความเหตุการณ์
- 4) การช่วยสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าเกิดอะไรขึ้นและเกิดขึ้นได้อย่างไร
- 5) การทำนายหรือคาดคะเนผลลัพธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
- 6) การถ่ายทอดความรู้หรือองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการทดลองหรือพิสูจน์
- 7) การให้คุณค่าและก่อให้เกิดการวิจัย โดยระบุตัวแปรที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาทฤษฎีขึ้น
- 8) การนำทฤษฎีไปปรับใช้กับสถานการณ์ที่เหมือนกันหรือมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกัน

3. ความหมายของรัฐศาสตร์

รัฐศาสตร์ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Political Science ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษา กรีก ว่า
 1) Polis

แปลว่า เมือง ดังนั้น รัฐศาสตร์ จึงเป็นการศึกษาวิชาว่าด้วยการเมือง โดยใช้ศาสตร์หรือวิชาการมาวิเคราะห์ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของรัฐศาสตร์ ในบริบทที่แตกต่างกัน ดังนี้

บลันชลี (Johann Kaspar Bluntschli, 1830) กล่าวว่า รัฐศาสตร์ คือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับรัฐ โดยพยายามที่จะทำความเข้าใจให้ ลึกซึ้งในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในแง่ของเงื่อนไขพื้นฐานของรัฐ ธรรมชาติที่สำคัญ ของรัฐ และพัฒนาการของรัฐ

ชาร์ลส์ ไฮเวแมน (Charles Hyveman, 1845) กล่าวว่า รัฐศาสตร์ คือภารกิจของรัฐที่เป็นหัวใจของการปกครอง โดยใช้อำนาจปกครองด้วยกฎหมาย อีกทั้งรัฐศาสตร์ยังเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นบริบทแวดล้อมศูนย์กลางของอำนาจการปกครอง

เดวิด อีสตัน (David Easton, 1991) กล่าวว่า รัฐศาสตร์. เป็นการศึกษาที่ว่าด้วยการกำหนดคุณค่าให้แกสังคม ซึ่งการกำหนดดังกล่าวเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป.

จอร์จ แคทลิน (George Catlin, 1857) กล่าวว่า รัฐศาสตร์. เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ จัดเป็นสาขาหนึ่งของสังคมศาสตร์ ที่มุ่งให้ความสนใจในเรื่องของทฤษฎีการจัดองค์การการเมืองการปกครอง และวิธีดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ

กระมล ทองธรรมชาติ และเชวณะ ไตรมาส (2546) กล่าวว่า รัฐศาสตร์. เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับรัฐ (State) การเมือง (Politics) และการปกครอง (Government)

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2548) กล่าวว่า รัฐศาสตร์. เป็นวิชาการสาขาหนึ่งที่ศึกษาเรื่องของรัฐ (State) โดยเน้นในเรื่องของรัฐบาล (Government) อย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ซึ่งมีเรื่องที่มาของระบอบการเมืองต่าง ๆ อันจำต้องศึกษาโครงสร้างหน้าที่และสถาบันทางการเมืองในระบอบการเมือง (Political Regime) นั้น ๆ ด้วย

จรัญ สุภาพ (2549) กล่าวว่า รัฐศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ ซึ่งจัดว่าเป็นสาขาหนึ่งของวิชาสังคมศาสตร์ที่กล่าวถึงทฤษฎีการจัดองค์การทางการเมืองการปกครอง รัฐบาลและวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ

สุพจน์ บุญวิเศษ (2549) กล่าวว่า รัฐศาสตร์ การศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวกับการควบคุม (Control) เกี่ยวกับอิทธิพล (Influence) เกี่ยวกับอำนาจ (Power) หรือสิทธิอำนาจ (Authority) โดยเฉพาะ ในระดับที่เกี่ยวข้องกับรัฐ

เอกวิทย์ มณีธร (2553). กล่าวว่า รัฐศาสตร์ (Political Science) เป็นวิทยาการที่ว่าด้วยการเมืองการปกครอง บริหารจัดการรัฐ การใช้อำนาจ เพื่อให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกของสังคม มีวิถีชีวิตและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปด้วยความเรียบร้อย มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นระบบหรือศาสตร์นั่นเอง

ดังนั้น **รัฐศาสตร์** เป็นสาขาหนึ่งทางสังคมที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและการเมืองการปกครอง โดยมุ่งศึกษาอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับทฤษฎีการปกครอง การใช้ อำนาจและการกระทำทางการเมือง รวมทั้งอธิบายและวิเคราะห์ถึงระบบและพฤติกรรมการใช้ อำนาจในทางการเมืองการปกครองและวิธีบริหารจัดการองค์การของรัฐอย่างมีระบบที่ชัดเจน และการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.1 ปรัชญาทางการเมืองสมัยกรีกโบราณ (Antiquity)

กรีกโบราณมีรูปแบบการเมืองการปกครองเป็นนครรัฐ ซึ่งแต่ละรัฐมีอิสระที่ดำเนินนโยบายและตัดสินเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ซึ่งนครรัฐที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากในอารยธรรมยุคโบราณเหมือนกับนครรัฐกรีก คือนครรัฐ เอเธนส์ และสปาร์ตา โดยนครรัฐเอเธนส์ เป็นนครรัฐที่มีความเจริญรุ่งเรืองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย และยังเป็นต้นกำเนิดขององค์ความรู้ที่หลากหลาย นครรัฐเอเธนส์ได้มีการจัดระบบองค์ประกอบทางสังคม (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2548) ดังนี้

3.1.1 ขนชั้นในสังคม

- 1) พลเมือง (Citizen)
- 2) คนต่างด้าว (Metic)
- 3) ทาส (Slaves)

3.1.2 สถาบันการปกครอง

- 1) สภาประชาชน (Assembly of Ecclesia)
- 2) คณะมนตรีห้าร้อย (Council of Five Hundred)
- 3) ศาล (Court)

3.2 นักรัฐศาสตร์ยุคต้น

โสเครตีส (Socrates, 470 - 399 BC.)

แนวคิดของโสเครตีส คือการปกครองที่ดีต้องมีผู้ปกครองเป็นราชาปราชญ์ คือผู้ปกครองที่มีคุณธรรม

จริยธรรม เป็นผู้ฉลาดรอบรู้ เข้าใจหลักการปกครองของรัฐ เป็นผู้ออกกฎหมายและควบคุมการใช้กฎหมายให้เกิดความยุติธรรมเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน และประชาชนควรตอบแทนบุญคุณรัฐด้วยการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย โดยปรัชญาของโสเครตีส คือปัญญา (Wisdoms) เป็นความรู้เกี่ยวกับความดี ความกล้าหาญ (Courage) คือความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ควรกลัวและไม่ควรกลัว ควบคุมตนเอง (Temperance) เป็นการมีชีวิตทำตามทำนองคลองธรรมคุณงามแห่งความดี และความยุติธรรม (Justice) เป็นการแสดงออกในรูปของการกระทำที่เคารพสิทธิของผู้อื่น และการไม่ยอมทำความชั่วต่อผู้อื่น ซึ่งโสเครตีส ใช้กระบวนการวิภาษวิธี (Dialectic) หลักการที่สำคัญคือ การนำข้อเสนอมที่มีเหตุผล (Thesis) และข้อคัดค้าน (Antithesis) มาหักล้างกัน การคิดเพื่อหารายละเอียดประเด็นต่าง ๆ ของปัญหา การวิเคราะห์เป็นการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ว่ารายละเอียดต่าง ๆ นั้น ถูกต้องหรือไม่อย่างไร การแยกแยะและการแตกรายละเอียดออกไปเป็นส่วน ๆ และจัดกลุ่มที่มีประเด็นลักษณะเดียวกัน เป็นต้น

เพลโต (Plato 427 - 347 BC.)

เพลโต มีผลงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คืออภิปรัชญาแบบทวิภาค ที่เรียกว่า อภิปรัชญา โดยลัทธิของเพลโตหรือ(ถ้าเรียกให้เกินจริง) สัจนิยม อภิปรัชญาของเพลโตได้แบ่งโลกออกเป็นสองมุม คือโลกของรูปแบบ (form) และโลกที่รับรู้ได้ เขามองว่าโลกที่รับรู้ได้ รวมถึงสิ่งของต่าง ๆ ในนั้น คือ

“รูปแบบ” ที่คิดคำนึงได้ หรือแนวความคิด โดยที่รูปแบบเหล่านี้จะไม่เปลี่ยนแปลงและอยู่ในสถานะสมบูรณ์แบบเสมอ การทำความเข้าใจกับรูปแบบเหล่านี้จะต้องใช้สติปัญญา หรือความเข้าใจเท่านั้น ตามแนวคิดของเพลโต มีการแบ่งแยกได้มีการค้นพบมาก่อนหน้าเพลโตในปรัชญาของโซโรแอสเตอร์ โดยเรียกว่าโลกมินู (ปัญญา) และโลกกิติ (สัมผัส) รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับรัฐอุดมคติ ที่โซโรแอสเตอร์เรียกว่า ซาห์ริวาร์ (เมืองอุดมคติ) รูปแบบการสนทนาทำให้เพลโต สามารถถ่ายทอดความเห็นที่ไม่เป็นที่นิยมผ่านทางตัวละครที่พูดจาไม่น่าคล้อยตาม เช่น Thrasyarchus ในผลงานในช่วงสุดท้ายของเพลโตเป็นสิ่งที่ชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์และความรู้ที่มากมายของเพลโต ภายหลังจากที่ทิ้งสำนักอะเคเดมี (Academy) ทำให้เพลโต มีผลงานจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ปรัชญา จริยศาสตร์ การเมือง การศึกษา และวิทยาศาสตร์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เพลโต ได้นำมาถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ที่สถาบันอะเคเดมี และงานชิ้นสำคัญที่สุดในช่วงนี้ก็คือนิพนธ์ที่ชื่อว่า รีพับลิก (Republic) ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองในความคิดของเพลโต แนวความคิดภายในหนังสือเล่มนี้ เกิดขึ้นจากสภาพการเมืองในกรุงเอเธนส์ที่วุ่นวายอย่างมากในขณะนั้น หนังสือเล่มนี้ถือได้ว่าเป็นหนังสือเกี่ยวกับการเมืองที่มีชื่อเสียงมากที่สุดเล่มหนึ่งทั้งในขณะนั้นและต่อมาจนถึงปัจจุบัน

อริสโตเติล (Aristotle, 384–322 BC.)

อริสโตเติล เชื่อว่าคุณธรรมทั้งหมดตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งที่แตกต่างกันสองขั้ว วอร์เบอร์ตัน ยกตัวอย่างได้ชัดเจน เช่น ความกล้าหาญอยู่กึ่งกลางความบ้าบิ่นและขี้ลาด ผู้ยึดมั่นกับแนวคิดอริสโตเติล จะพยายามรับรู้ลักษณะที่ดีและเลวร้ายของตัวเอง และพยายามพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์ของมันเป็นคือความพอเพียงในทางจิต แม้แต่ภาวะล้มละลาย ความสูญเสีย หรือเมื่อเผชิญเรื่องโชคร้ายก็ไม่อาจส่งผล ความสุข ซึ่งอริสโตเติลยังไม่ได้เป็นเพียงการพัฒนาตัวเอง หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนบุคคล แต่เขาเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์การเมือง ยูโดโมเนียจะเกิดขึ้นเมื่อชีวิตมีความสัมพันธ์กับสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น การปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบตัวในรัฐ การเมืองที่มีระเบียบเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความสุข

ARISTOTLE'S ULTIMATE AND MOST DIFFICULT REALISATION. HAPPINESS DEPENDS UPON OURSELVES. “ความเข้าใจที่แท้จะเป็นเรื่องยากที่สุดของอริสโตเติล คือความสุขขึ้นอยู่กับตัวเอง”

3.3 นักรัฐศาสตร์สมัยกลาง (Middle ages หรือ Mediaeval)

โทมัส อควินัส (Thomas Aquinas 1226-1274) อควินัส เป็นบาทหลวงโรมันคาทอลิกสังกัดคณะดอมินิกัน เกิดในตระกูลขุนนางชาวอิตาลี สนใจศึกษาสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียดลึกซึ้ง นักบุญอควินัส เปรียบเสมือนมนุษย์ได้รับการอบรมทางจิต จิตที่อบรมแล้ว จะสั่งการให้ร่างกายกระทำการต่าง ๆ ตามหน้าที่ในสังคม ดังนั้น การปกครองโดยรัฐบาลที่มีผู้นำเพียงคนเดียวจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด กษัตริย์อันเป็นราชาแห่งปราชญ์คนเดียวจะปกครองประชาชนอย่างยุติธรรม โครงสร้างทางสังคมก็เหมือนกับธรรมชาติที่พระเจ้าปกครอง คนในสังคมจะทำหน้าที่ได้ดีที่สุด ถ้าสังคมมีเอกภาพโดยมีผู้นำเพียงคนเดียว

อไควนัส ศึกษาปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลกำหนดเอกภาพของสังคมและทำให้เกิดพัฒนาการของมนุษย์ พระเจ้าและธรรมชาติ สำคัญเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สิ่งเหล่านี้รวมตัวกันด้วยกฎ 4 ประการ คือ

- 1) กฎจักรวาล (Eternal Law) หมายถึง กฎของพระเจ้าที่ควบคุมจักรวาล
- 2) กฎธรรมชาติ (Natural Law) หมายถึง กฎของสิ่งมีชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของพระเป็นเจ้า
- 3) กฎสังคมมนุษย์ (Human Law) เป็นกฎของสาธารณชน เป็นขบวนการสถาบันสังคม
- 4) กฎพระเจ้า (Divine Law) เป็นกฎที่กำหนดแรงจูงใจภายในของมนุษย์

กฎทั้ง 4 มีความสัมพันธ์กันเหมือนกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การกระทำของมนุษย์จะถูกควบคุมจากจิตหรือสติปัญญา และวิญญาณหรือความสำนึกทางศีลธรรม ต้องมีการตรวจสอบความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ และการต่อต้านของมนุษย์ในสังคม ประการสุดท้ายผู้ที่ทำหน้าที่ตราตัวบทกฎหมายต้องประยุกต์กฎหมายทุกชนิดให้สมาชิกในสังคมทุกคนได้รับประโยชน์สูงสุด มีผู้สรุปความคิดของอไควนัสไว้ในหนังสือ "Summa Theologica" ที่เขียนราวปี พ.ศ. 1739 พูดถึงลัทธิกฎธรรมชาติของนักปรัชญากลุ่มลัทธิสโตอิก (ถือหลักธรรมเพื่อกำจัดตัณหา) นำไปผสมกับการสอนใน ศาสนาคริสต์ว่าด้วยกฎของพระเจ้า รวมทั้งรับแนวความคิดของอาร์ิสโตเติลเกี่ยวกับบรรทัดฐานหรือกฎของมนุษย์ และจุดกำเนิดของหลักกฎหมายโรมันด้วย ทำให้มนุษย์มีความสามารถและมีสติปัญญาอย่างสูงสุด ประการสุดท้ายก็คือ ทำให้เกิดระบบลัทธิรัฐธรรมนูญ ซึ่งอไควนัส เป็นนักปราชญ์ที่มีความสำคัญมากที่สุดคนหนึ่ง พยายามประสานหลักเหตุผลที่มีอยู่ในธรรมชาติเข้ากับ ความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า โดยแสดงออกมาในรูปของอำนาจเหนือธรรมชาติที่แท้จริง ปรัชญาเป็นผลผลิตของเทววิทยาและเหตุผลเป็นรากฐานของความศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า อไควนัส ได้กล่าว ถึงการดำรงอยู่ของพระเจ้าคือ Five Proofs for God's Existence, Principle of double effect (หลักฐาน 5 ประการสำหรับการดำรงอยู่ของพระเจ้า หลักการของผลสองเท่า)

3.4 นักรัฐศาสตร์สมัยใหม่ (Modern Ages and Contemporary)

โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes 1588-1679)

โทมัส ฮอบส์ นักปรัชญาชาวอังกฤษ เป็นที่รู้จักของผู้ที่กล่าวว่า “มนุษย์ทุกคนล้วนมีความเห็นแก่ตัวไม่มีใครสักคนหรือสักวินาที ที่จะทำเพื่อคนอื่นอย่างแท้จริง ทุกการกระทำที่มนุษย์คิดว่าทำเพื่อคนอื่นนั้น แท้จริงแล้วก็เพื่อมุ่งไปสู่ผลประโยชน์ของตนเองทั้งสิ้น ทั้งที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม เพื่อน ๆ คนไหนที่เคยดู ใครเคยดูหนังเรื่อง Walking dead คงเคยเห็นว่า สภาพที่มนุษย์ ต้องฆ่าฟันกันเพื่อความอยู่รอดนั้น จริง ๆ เป็นสิ่งที่โทมัส ฮอบส์ เคยบอกไว้หลายร้อยปีแล้ว ว่าแท้จริงมนุษย์มีธรรมชาติของความโหดร้ายอยู่ในตัว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีสัญญาประชาคม เพื่อควบคุมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้

จอห์น ล็อก (John Locke 1632-1704)

จอห์น ล็อก เป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษ ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 17 ความสนใจหลักของเขา คือสังคมและทฤษฎีของความรู้ ได้รับการขนานนามว่า "บิดาแห่งระบอบประชาธิปไตย แนวคิดของล็อกที่เกี่ยวกับ "ผู้ปกครองที่ได้รับการยอมรับจากผู้ใต้ปกครอง" อีกทั้งแนวคิดของล็อก ได้เสนอ

ว่าอำนาจไม่ควรตกอยู่คนเดียว และสามารถตรวจสอบอำนาจของผู้มีอำนาจได้ ซึ่งได้แก่ อำนาจอธิปไตย อำนาจตุลาการ อำนาจบริหาร และสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ ที่เขาอธิบายว่าประกอบไปด้วย ชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการทางปรัชญาการเมือง แนวคิดของเขาเป็นพื้นฐานของกฎหมายและรัฐบาลอเมริกัน ซึ่งผู้บุกเบิกได้ใช้มันเป็นเหตุผลของการปฏิวัติ โดยแนวคิดเรื่องญาณวิทยาของล็อก มีอิทธิพลสำคัญไปจนถึงช่วงของยุคแสงสว่าง ล็อกมีทัศนะเกี่ยวกับทฤษฎีความรู้ว่า ความรู้จะต้องเกิดหลังประสบการณ์ และความรู้จะเกิดขึ้นโดยอาศัยการสัมผัส เมื่อมนุษย์ได้สัมผัสก็จะมีความรู้สึกรู้สึก และความรู้สึกจะทำให้มนุษย์นั้นคิด และความคิดนี้คือแหล่งกำเนิดแห่งความรู้ หากปราศจากการสัมผัสมนุษย์ก็อาจจะไม่คิด เพราะจิตโดยธรรมชาติจะมีสภาพอยู่เฉย

ฌอง ซัก รุสโซ (Jean jacques Rousseau 1712-1778)

ฌอง ฌากส์ รุสโซ (Jean Jacques Rousseau) เกิดวันที่ 28 มิถุนายน 1712 ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ คำสอนของรุสโซ สอนให้คนหันกลับไปหาธรรมชาติ (back to nature) เป็นการยกย่องคุณค่าของคนว่า "ธรรมชาติของคนดีอยู่แล้ว แต่สังคมทำให้คนไม่เสมอภาคกัน เขาบอกว่า เหตุผลมีประโยชน์ แต่มีใช้ค่าตอบของชีวิต ดังนั้น จึงต้องพึ่งความรู้สึก สัญชาตญาณและอารมณ์ของตนเองให้มากกว่าเหตุผล

ทฤษฎีคนเถื่อนใจธรรม รุสโซ เชื่อว่ามนุษย์นั้นเป็นคนดีโดยธรรมชาติ หรือเป็นคนเถื่อนแต่ใจเป็นธรรม (noble savage) เมื่ออยู่ในสภาวะธรรมชาติ (สภาวะเดียวกันกับสัตว์อื่นๆ และเป็นสภาพที่มนุษย์อยู่ก่อนที่จะมีการสร้างอารยธรรม และสังคม) แต่ถูกทำให้แปดเปื้อนโดยสังคม รุสโซ มองสังคมว่าเป็นสิ่งที่ถูกประดิษฐ์ขึ้น และเชื่อว่าการพัฒนาของสังคม โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของการพึ่งพากันในสังคมนั้น เป็นสิ่งที่อันตรายต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ รุสโซ ได้อธิบายว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์นั้น ไม่เป็นประโยชน์กับมนุษย์ รุสโซ ได้เสนอว่าพัฒนาการของความรู้ทำให้รัฐบาลมีอำนาจมากขึ้น และทำลายเสรีภาพของปัจเจกชน รุสโซสรุปว่าพัฒนาการเชิงวัตถุนั้น จะทำลายโอกาสของความเป็นเพื่อนที่จริงใจ โดยจะทำให้เกิดความอิจฉา ความกลัว และความระแวงสงสัย ซึ่งรุสโซ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและการทำของมนุษย์ตั้งแต่ในสมัยโบราณจนถึงสมัยใหม่ รุสโซเสนอว่ามนุษย์ในยุคแรกสุดนั้น เป็นมนุษย์ครึ่งลิงและอยู่แยกกัน มนุษย์แตกต่างจากสัตว์เนื่องจากมีเจตจำนงเสรี (free will) และเป็นสิ่งที่สามารถแสวงหาความสมบูรณ์แบบได้ รุสโซยังได้กล่าวว่ามนุษย์ยุคบุกเบิกนี้มีความต้องการพื้นฐาน ที่จะดูแลรักษาตนเอง และมีความรู้สึกห่วงหาอาทรหรือความสงสาร เมื่อมนุษย์ถูกบังคับให้ต้องมีความสัมพันธ์กันมากขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร จึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิทยา และได้เริ่มให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการมีชีวิตที่ดีของตนเอง รุสโซได้เรียกความรู้สึกใหม่นี้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการพลิบานของมนุษย์

อาดัม สมิธ (Adam Smith 1723-1790)

อาดัม สมิธ เป็นนักปรัชญาศีลธรรม และนักเศรษฐศาสตร์การเมืองผู้บุกเบิกชาวสกอตแลนด์ สมิธเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวคิดเศรษฐศาสตร์แนวตลาดเสรี เป็นบุคคล

สำคัญในขบวนการที่เป็นที่รู้จักในชื่อว่า "ยุคเรืองปัญญาของสกอตแลนด์" (Scottish Enlightenment) โดยเป็นที่รู้จักในฐานะผู้แต่งศาสตรนิพนธ์ 2 เรื่องคือทฤษฎี ซึ่งสมิธ เชื่อในสิทธิของบุคคลที่จะสามารถใช้อิทธิพลของตนเองสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของตนเองได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องตกเป็นหุ่นเชิดของสมาคมอาชีพหรือของรัฐ ทฤษฎีของสมิธมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเดิมของยุโรป ทำให้ยุโรปส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบการค้าเสรี ที่ยอมให้ผู้ประกอบการรวมตัวกันได้ อัดัม สมิธได้รับการยกย่องเป็น "บิดาแห่งเศรษฐศาสตร์ของโลก" โดยมี **ทฤษฎีว่าด้วยศีลธรรมเร้าอารมณ์** (*The Theory of Moral Sentiments*) และมีหลักการภาษีอยู่ 4 ข้อเกี่ยวกับการภาษีโดยทั่วไป ดังนี้

- 1) คนในบังคับของรัฐทุกรัฐพึงจ่ายเงินค่าจุนรัฐบาลตามส่วนกับความสามารถของตน นั่นคือ ตามส่วนกับประโยชน์ที่ตนได้รับภายใต้การคุ้มครองของรัฐ
- 2) ภาษีที่แต่ละคนต้องจ่ายพึงมีความแน่นอน ไม่ใช่กำหนดตามอำเภอใจ กำหนดเวลาชำระวิธีชำระ และจำนวนที่ต้องชำระพึงมีความชัดเจน เข้าใจง่ายสำหรับผู้ชำระและทุกราย
- 3) การเก็บภาษีทุกชนิดในเวลาหรือโดยวิธีที่น่าจะสะดวกที่สุดสำหรับผู้จ่าย
- 4) การคิดหาวิธีที่สิ้นเปลืองน้อยที่สุดในการจัดเก็บภาษีทุกชนิดแก่ทั้งรัฐและผู้จ่ายภาษี

4. ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์

ตามที่กล่าวนำข้างต้น สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งมีการแยกออกมาเป็นสาขาเฉพาะในสมัยประธานาธิบดี วู้ดโรว์ วิลสัน (Woodrow Wilson, 1887) ได้ทบทวนหลักการบริหารงานของภาครัฐให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยงานเขียนที่มีอิทธิพลและนำมาสู่การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ คือบทความชื่อว่า “ศาสตร์การบริหาร (The Study of Administration)” จึงถือได้ว่า วู้ดโรว์ วิลสัน เป็นผู้บุกเบิกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) โดยได้แยกการบริหารออกจากการเมือง (Politics and Administration Dichotomy) ทำให้นักวิชาการตื่นตัวต่อการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ตามมา ดังเช่น วิลเลียม เอฟ. วิลลัฟบี (William F. Willoughby) แพรงค์ เจ. กู๊ดนาว (Frank J. Goodnow) ซึ่งนำไปปฏิรูปการบริหารในขณะนั้นให้อยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรม (Merit principles) และลดการแทรกแซงทางการเมือง จึงก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ (patronage system) ทั้งนี้การปฏิรูปมีหลายแนวทาง เช่น การปฏิรูปการบริหารงานบุคคลของภาครัฐให้มีหน่วยงานกลางบริหารบุคคลเพื่อให้ประสิทธิภาพ การนำหลักการจ่ายค่าตอบแทนที่เท่ากันก็ต้องจ่ายค่าตอบแทนสำหรับงานทำที่เท่ากัน (equal pay for equal work) มาใช้เพื่อจ่ายเป็นค่าตอบแทนบุคลากรของภาครัฐอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงได้มีทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือการจัดการภาครัฐที่เป็นราชการ ดังนี้

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber, 1864-1920) เป็นนักเศรษฐศาสตร์การเมือง และนักสังคมวิทยา ชาวเยอรมัน ถือกันว่าเวเบอร์เป็นผู้ก่อตั้งวิชาสังคมวิทยาสมัยใหม่และรัฐประศาสนศาสตร์งานชิ้นหลัก ๆ ของเขาเกี่ยวข้องกับสังคมวิทยาศาสนาและสังคมวิทยาการปกครอง เวเบอร์ยังมีงาน

เขียนอีกหลายชิ้นในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ งานที่ผู้คนจดจำได้มากที่สุดของเวเบอร์คือ ความเรียงเรื่อง จริยธรรมโปรเตสแตนต์และจิตวิญญาณแห่งทุนนิยม ซึ่งเป็นงานชิ้นแรกในสาขาสังคมวิทยา ศาสนา ในงานชิ้นดังกล่าว เวเบอร์เสนอว่าศาสนาเป็นหนึ่งในสาเหตุหลัก ๆ ที่นำไปสู่เส้นทางการพัฒนาทางวัฒนธรรมที่ต่างกันระหว่างโลกประจิม (the Occident) กับโลกบูรพา (the Orient) ในงานที่มีชื่อเสียงอีกชิ้นหนึ่งที่ชื่อ การเมืองในฐานะวิชาชีพ (Politik als Beruf) เวเบอร์นิยามรัฐคือ หน่วยองค์ (entity) ซึ่งผูกขาดการใช้กำลังทางกายภาพที่ถูกกฎหมาย ซึ่งนิยามนี้ได้กลายเป็นจุดศูนย์กลางในการศึกษาวิชารัฐศาสตร์ตะวันตกสมัยใหม่

เฟรดเดอริก วินสโลว์ เทย์เลอร์ (March 1856–March 1915) เป็นผู้ค้นพบเกี่ยวกับ “การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน” จนได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ ผลงานพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานที่มีชื่อเสียงของ Taylor คือการจัดการผลผลิตในการขนเหล็กของโรงงานหลอมเหล็ก โดยการค้นคว้าหาวิธีที่ดีที่สุดในการขนเหล็ก ทั้งในด้านความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนแต่ละครั้ง การฝึกอบรมวิธีการใช้อุปกรณ์ให้แก่คนงาน การแบ่งงานของคนงานออกเป็นส่วน ๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานแต่ละส่วนมีความชำนาญเฉพาะด้าน ตลอดจนการใช้วิธีการจ่ายค่าแรงเป็นรายชิ้น ส่งผลให้ผลผลิตเฉลี่ยในการขนเหล็กเพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่าตัว โดยการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) หมายถึง การจัดการงานที่มีระบบโดยศึกษาเหตุและผลเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดจากการทำงานนั้น ซึ่งอาศัยการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์หาวิธีการที่ดีที่สุดนี้เป็นการสร้างกระบวนการทำงานที่อยู่บนการตัดสินใจจากข้อมูลและวิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์ ต่างจากอดีตที่อาศัยประสบการณ์หรือ Rule of Thumb ทั้งนี้ องค์ประกอบของการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ มีหลักการดังนี้

- (1) พัฒนาหลักการแบบวิทยาศาสตร์ขึ้นมาใช้เป็นมาตรฐานในการทำงาน
- (2) ต้องมีการคัดเลือกคนตามหลักการวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้คนที่เหมาะสมกับงาน
- (3) ต้องพัฒนาบุคคลแต่ละคนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
- (4) ต้องสร้างความร่วมมือในการทำงานอย่างฉันทามติให้เกิดขึ้นในองค์กร

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol, 1841-1926) เป็นชาวฝรั่งเศส นักเศรษฐศาสตร์ และนักทฤษฎีทุนนิยมเสรีแนวใหม่ (neoclassical economic) ซึ่งมองเห็นการบริหารองค์กรอย่างเป็นศาสตร์ที่ต้องมีการจัดการด้านแรงงาน แนวคิดของเขามีบทบาทอย่างสูงในช่วงศตวรรษที่ 20 และค่อนข้างจะมีแนวคิดไปในแนวเดียวกับนักทฤษฎีอีกคนในกลุ่ม Scientific Management ที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา คือ Frederick Winslow Taylor ในแนวคิดของฟาโยล ฟาโยลเห็นว่าองค์กรต้องสามารถควบคุมต้นทุนในการผลิตได้ และเป็นคนแรกที่ได้กล่าวถึงงานบริหารว่ามี 4 งานหลักด้วยกัน คือ 1) การวางแผนงาน (planning) 2) การจัดโครงสร้างองค์กร (organizing) 3) การสั่งการ (directing) และ 4) การควบคุมการทำงาน (controlling) ซึ่งอาจจะมีแตกต่างจากบางแนวคิดที่งานบริหารหรือจัดการจะเกี่ยวข้องกับงาน plan, organize command coordinate และ control ในแนวคิดของฟาโยล เขาเชื่อว่าหากมีหลักการบริหารที่ดี องค์กรจะสามารถปรับปรุงการทำงานเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้อย่างมากมาย

กูลิค และอูร์วิก (Luther H. Gulick and Lyndall Urwick, 1892-1937) เป็นนักวิชาการทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์มีความเห็นร่วมกันว่า ทฤษฎีการบริหาร ที่มีแนวคิดการบริหารได้เจริญถึงจุดสุดยอดในปี ค.ศ.1937 อันเป็นปีที่ Gulick และ Urwick ได้ร่วมกันเป็นบรรณาธิการหนังสือชื่อ Papers on the Science of Administration: Notes of the Theory of Organization โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ชื่อว่า “POSDCoRB” อันเป็นคำย่อของภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ ดังนี้

(1) **Planning** การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) **Organizing** การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

(3) **Staffing** การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

(4) **Directing** การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

(5) **Coordinating** การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

(6) **Reporting** การรายงาน เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยมีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

(7) **Budgeting** การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำให้บัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

5) เอลตัน มาโย (Elton Mayo, 1927-1932) เป็นนักสังคมวิทยาทำงานอยู่ฝ่ายการวิจัยอุตสาหกรรมของฮาร์วาร์ด (The Department of Industrial Research at Harvard) มาโยได้ชื่อว่าเป็น “บิดาของการจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์หรือการจัดการแบบเน้นพฤติกรรมศาสตร์” ได้ทำการศึกษาทัศนคติและปฏิกิริยาทางจิตวิทยาของคนงานการทำงานตามสถานการณ์ที่ต่างกัน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่ Western Electric’s Hawthorne Plant, 1932 การทดลองของมาโยและคณะ ได้แบ่งการทดลองออกเป็นระยะต่อเนื่องกัน ผลการศึกษาของ มาโยเกี่ยวกับ Hawthorne

(1) ปัจจัยด้านปทัสถานทางสังคม เป็นตัวกำหนดปริมาณผลผลิตไม่ใช่ปัจจัยด้านกายภาพ

(2) ความคิดที่ว่าคนเห็นแก่ตัว ต้องการเงินค่าตอบแทนมาก ๆ เป็นการมองแคบ ๆ

(3) พฤติกรรมของคนงานถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

6) **แมค เกรเกอร์** (Douglas Murray McGregor, 1906-1964) โดย Douglas McGregor ผู้คิดค้น ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ได้ศึกษาวิธีการที่ผู้บริหารมองตัวเองสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทักษะนี้ต้องการความคิดในการรับรู้ธรรมชาติของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดการทักษะทางสังคม และศึกษาถึงแนวทางในการบริหารบุคคลภายในองค์กร โดยเสนอเรื่องการมุ่งใจ **แมค เกรเกอร์** ได้เรียกร้องให้ผู้บริหารเปลี่ยนแปลงมุมมองมนุษย์จากมุมมองตามทฤษฎี X ไปเป็นมุมมองตามทฤษฎี Y

ข้อสมมติเกี่ยวกับทฤษฎี X

- 1) โดยทั่วไปมนุษย์ไม่ชอบการทำงาน และมักจะหลีกเลี่ยงทำงาน ถ้าสามารถเลี่ยงการทำงานได้
- 2) ลักษณะของมนุษย์ ที่ไม่ชอบทำงาน คนส่วนใหญ่จึงต้องถูกบังคับ ควบคุม สั่งการและใช้วิธีการลงโทษกรณีพนักงานที่พยายาม เพื่อให้ใช้ความพยายามให้เพียงพอ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ
- 3) มนุษย์โดยเฉลี่ยพอใจการถูกบังคับ ต้องการเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย และต้องการความปลอดภัย ทฤษฎี X เป็นการมองโลกในแง่ร้าย ไม่ยืดหยุ่น การควบคุมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาใช้ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อสมมติเกี่ยวกับทฤษฎี Y

- 1) การทำงานเป็นการตอบสนองความพอใจ เพื่อบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ
- 2) ความผูกพันของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายขึ้นอยู่กับรางวัล และผลตอบแทนที่พวกเขาคาดหวังว่าจะได้รับเมื่อเป้าหมายบรรลุถึงความสำเร็จ
- 3) ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน เป็นการมุ่งใจให้บุคคลยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

7) **วิลเลียม จี. โออุชิ** (William G. Ouchi, 1943-ปัจจุบัน) เป็นคนสัญชาติอเมริกัน แต่มีเชื้อชาติทั้งญี่ปุ่นและอเมริกัน ขณะเป็นนักการศึกษาหรือศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางด้านการจัดการและการจัดองค์กรของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย รัฐลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลงานที่ทำให้ศาสตราจารย์เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายคือการเขียนหนังสือเรื่อง “**Theory Z : How American Management Can Meet the Japanese Challenge** (Addison-Wesley, 1981)” ซึ่งเป็นทฤษฎีทางการบริหารธุรกิจที่เกิดขึ้นจากผลกระทบระหว่างระบบการบริหารแบบญี่ปุ่นและอเมริกา ได้อธิบายโครงสร้างตามการจัดการผสมผสานระหว่างการบริหารแบบสหรัฐอเมริกา (**Theory A : America Theory**) กับการบริหารแบบญี่ปุ่น (**Theory J : Japan Theory**) และหลังจากนั้นศาสตราจารย์ได้เขียนหนังสือที่ได้รับความนิยมอีกจำนวนหนึ่ง

8) **เฟรดเฮอร์ริก เฮิร์ซเบิร์ก** (Frederick Herzberg, 1923-2000) ได้มีการเริ่มต้นค้นคว้าเพื่อสร้าง **ทฤษฎี Herzberg** ได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักวิศวกรและนักบัญชีซึ่งจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าเพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวกับงานเพื่อที่จะให้มีหนทางเพิ่มผลผลิต ลดการขาดงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน เพื่อประโยชน์ทั่วไปสำหรับทุก ๆ คน คือความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงขวัญและกำลังใจ ที่จะส่งผลให้ทุกคนมีความสุขกายสบายใจและมีความพึงพอใจในงานมากยิ่งขึ้น

Herzberg ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีผลต่อการทำงานของบุคคลกรในองค์ โดยศึกษา ถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานเพื่อหาทางที่จะลดความไม่พอใจในการทำงาน เพื่อที่จะทำให้คนงานมีความรู้สึกที่ดีในการที่จะ พยายามเสริมสร้างผลผลิตของงานให้มากขึ้น เขาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่องานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) เป็นปัจจัยกระตุ้นให้คนทำงาน โดยเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับพนักงาน อันจะทำให้พนักงานมีความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ทำ

ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่จะสร้างความไม่พอใจในการทำงานให้กับพนักงาน ซึ่งจะเป็นตัวสกัดกั้นไม่ให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานขึ้นได้ หรือเป็นหัวข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะป้องกันมิให้คนไม่พอใจในงานที่ทำอยู่

9) **วิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง** (William Edwards Deming, 1928-1993) เดมมิ่ง เกิดที่เมืองซิวส์ (Sioux) รัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ถือได้ว่าเป็นปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ และเป็นที่รู้จักวงจร **PDCA** หรือ Deming Cycle โดยเฉพาะในวงการประกันคุณภาพการศึกษา (ประเมินหลักสูตร) ได้นำ PDCA เข้ามาประยุกต์ใช้ทั้งการทำงานประจำและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย

(1) **Plan** คือ การวางแผน

(2) **Do** คือ การปฏิบัติตามแผน

(3) **Check** คือ การตรวจสอบ

(4) **Act** คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือการจัดทำมาตรฐานงานใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพงานที่ทำ

โดยทุกครั้งที่การดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบ ก็จะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไป และก่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

10) **ไมเคิล แฮมเมอร์** (Michale Hammer, 1955-ปัจจุบัน) แฮมเมอร์ เกิดวันที่ 8 กันยายน 2498)

ลอสมองเจลิส แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เป็นเจ้าของ “**ทฤษฎีรีเอนจิเนียริง** (Re-Engineering)” กล่าวคือในช่วงของวงการธุรกิจอเมริกา กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตที่ต้องแสวงหาวิธีการใหม่ ที่พลิกฟื้นสถานการณ์โดยเร็วที่สุด มีพลังผลักดัน 3 ประการคือ (1) ลูกค้า (Customer) (2) การแข่งขัน (Competitions) (3) การเปลี่ยนแปลง (Change) ทำให้มี “รีเอนจิเนียริง” (Re-engineering) หมายถึง การพิจารณาหลักการพื้นฐานและการคิดแบบขึ้นใหม่ชนิดถอนรากถอนโคน

ของกระบวนการธุรกิจเพื่อบรรลุซึ่งผลลัพธ์ของการปรับปรุงอันยิ่งใหญ่ โดยใช้มาตรวัดผลการปฏิบัติงานที่ทันสมัยและสำคัญที่สุด ซึ่งได้แก่ **ต้นทุน คุณภาพ การบริการ และความเร็ว** ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรทางธุรกิจได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

11) วิคเตอร์ เอช วรูม (Victor H. Vroom, 1964) วรูม เป็นชาวแคนาดา ได้อธิบายถึง “**แรงจูงใจ (Motivation)**” ที่จะทำให้คนทำงาน โดยอธิบายว่าแรงจูงใจเป็นผลมาจากตัวแปรที่สำคัญสามประการ ได้แก่ expectancy, Instrumentality และ Valence โดยตัวแปรทั้งสามตัวมีความสัมพันธ์กันตามสมการดังนี้ $Motivation = Expectancy \times Instrumentality \times Valence$. ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom’s Expectancy Theory) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาของพฤติกรรมในองค์กร โดยเฉพาะเรื่องภาวะผู้นำ และสมรรถนะการตัดสินใจ การตัดสินใจเรื่อง “Work and Motivation” (งานและการกระตุ้น) ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลาย และหนังสือเกี่ยวกับผู้นำและผู้บริหาร “Leadership and Decision Making and The New Leadership” (ผู้บริหารกับการตัดสินใจและผู้บริหารสมัยใหม่) ก็ถูกอ้างอิงถึงอย่างมากมายในการศึกษา และการพัฒนาของพฤติกรรมองค์กรกำเนิดของแคนาดา นอกจากนี้เขายังเป็นที่ปรึกษาบริษัทชั้นนำหลายแห่ง เช่น อเมริกันเอกซ์เพรส จีอี จีทีอี เป็นต้น

12) เฮอเบิร์ต เอ. ซิมอน (Herbert A. Simon, 1916-2000) เป็นชาวอเมริกัน เมืองพิตต์สเบิร์ก รัฐเพนซิลเวเนีย เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ซึ่งได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ มีผลงานทางวิชาการสาขาวิชาที่ได้รับมอบหมายให้สอนในมหาวิทยาลัยคือ รัฐศาสตร์ การบริหาร จิตวิทยาและวิชาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ ศาสตราจารย์เฮอเบิร์ต ซิมอน มีผลงานในหลายสาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงทฤษฎีวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สถิติประยุกต์ “โอเปอเรชัน แอนาไลซิส” เศรษฐศาสตร์ และการบริหารธุรกิจ ในทุก ๆ สาขาวิชาที่ได้ทำการค้นคว้าวิจัย **ซิมอน** มีเรื่องที่สำคัญมาบอกกล่าว ซึ่งที่ถือเป็นหลักก็คือ ศาสตราจารย์ซิมอน ได้พัฒนาแนวคิดของตนเองในสาขานี้จนถึงระดับที่สามารถใช้เป็นฐานสำหรับการศึกษาหาข้อมูลต่อไปได้ ซึ่ง**เฮอเบิร์ต ซิมอน** เป็นนักเศรษฐศาสตร์ในความหมายที่กว้างที่สุดของคำว่า “**นักเศรษฐศาสตร์**” และชื่อเสียงเกือบทั้งหมดก็จะเกี่ยวข้องกับตำราว่าด้วย โครงสร้างและกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรที่ประกอบการเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นอะไรที่ค่อนข้างจะใหม่ในแวดวงของการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ ในวิชาเศรษฐศาสตร์ยุคก่อน ๆ ไม่ได้มีการแยกกันระหว่างกิจการธุรกิจ (enterprise) และผู้ประกอบการ (entrepreneur) อีกทั้งยังได้ตั้งเป็นสมมติฐานว่า ผู้ประกอบการมีเป้าประสงค์เพียงประการเดียวคือการทำผลกำไรให้ได้มากที่สุด (profit maximization) ความมุ่งหมายของทฤษฎีว่าด้วยองค์กรธุรกิจดังกล่าว มีเพียงให้ใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการศึกษาพฤติกรรมของตลาดเป็นภาพรวม トラバได้ที่ธุรกิจเหล่านี้ยังประกอบด้วยหน่วยงานเล็ก ๆ ที่บริหารจัดการแบบธุรกิจครอบครัว ก็ไม่มีอะไรที่น่าสนใจต่อเมื่อธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งการบริหารจัดการกับความเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น ได้แยกออกจากกันมากขึ้นและมากขึ้น บรรดาลูกจ้างก็เริ่มที่จะก่อตั้งสหภาพแรงงาน อัตราการขยายกิจการก็เพิ่มสูงขึ้น

5. ตามทัศนของผู้เขียนบทความ

จากการที่กล่าวถึงทฤษฎีรัฐศาสตร์และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ ข้างต้น ได้ทำให้ทราบว่าสาขาวิชารัฐศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับรัฐ โครงสร้างของรัฐและการใช้อำนาจของรัฐ ส่วนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการของรัฐหรือบริหารรัฐกิจ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการองค์การของรัฐให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดประสิทธิผล ดังนั้น การวิเคราะห์ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ จึงจำแนกออกเป็น “กลุ่มการเมืองที่แสวงหาและการใช้อำนาจรัฐ (Science of Power) เพื่อปกครองประชาชนพลเมือง” และ “กลุ่มบริหารกิจการของรัฐหรือบริหารรัฐกิจ (Public Administration) เพื่อบริการประชาชนพลเมืองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล” สำหรับทฤษฎีที่นำมาอ้างอิงหรือปรับใช้ในสาขาวิชารัฐศาสตร์และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำเป็นต้องเลือกให้ตรงกับสาขาวิชาที่อาจารย์ทำการสอนหรือนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา(ปริญญาโท-เอก) ยกเว้นที่บางสถาบันใช้แบบผสมผสานหรือทำแบบบูรณาการที่มีการใช้ทฤษฎีทั้งกลุ่มหรือสองสาขา(จากที่ได้ยินและทราบช่วงตรวจประเมินหลักสูตรฯ)

สำหรับอาจารย์ที่ทำวิจัยหรือเขียนหนังสือ/ตำราและเขียนบทความวิชาการ รวมทั้งการใช้สอน/ชี้แจงให้นิสิตนักศึกษาฯ ควรที่จะแยกแยะในแต่ละสาขาวิชาให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อลดความสับสนกับอาจารย์ด้วยกันและลดความมึนงงกับผู้เรียน (เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกฎกระทรวง อว. 2565) ซึ่งมี 4 ด้าน คือด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) โดยแต่ละด้านยังได้แบ่งระดับ(ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาเอก) คือ ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง การปรับใช้ การต่อยอดความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนา และพัฒนาอย่างยั่งยืน การทำงานร่วมกัน ต้องเป็นความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปการปฏิบัติ การต่อยอดความรู้และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งต้องมีทักษะด้านดิจิทัลด้วย

6. การสรุป

สาขาวิชารัฐศาสตร์กับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต่างเป็นสาขาในสังคมศาสตร์ ที่ศึกษาในเรื่องของการบริหารและการปกครอง ทฤษฎีในสองสาขานี้มีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างเห็นได้ชัด โดยทฤษฎีทางรัฐศาสตร์จะศึกษาถึงพฤติกรรมและธรรมชาติของมนุษย์ การปกครองที่ดีต้องมีผู้ปกครองเป็นราชาปราชญ์ คือผู้ปกครองที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ฉลาดรอบรู้ เข้าใจหลักการปกครองของรัฐ เป็นผู้ออกกฎหมายและควบคุมการใช้กฎหมายให้เกิดความยุติธรรมเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน และประชาชนควรตอบแทนบุญคุณรัฐด้วยการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย (แนวคิดของโสเครตีส) อำนาจอไม่ควรตกอยู่คนเดียว และสามารถตรวจสอบอำนาจของผู้มีอำนาจได้ ซึ่งได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจตุลาการ อำนาจบริหาร และสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ (จอห์น ล็อก) และทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ได้นำมาทบทวนหลักการบริหารงานของภาครัฐให้ประสบ

ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (วู้ดโรว์ วิลสัน) โดยนำความคิดด้านบริหารจัดการ มาบูรณาการกับหลักการปกครองทางรัฐศาสตร์ จึงอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีรัฐศาสตร์และทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ มีความเกี่ยวเนื่องกันที่มีทั้งความเหมือน ในความเป็นสังคมศาสตร์ที่สนใจศึกษาในพฤติกรรมและธรรมชาติของมนุษย์ และในการจัดการบริหารภาครัฐ มีความแตกต่างกัน ในการนำไปใช้ กลุ่มการเมืองที่แสวงหาและการใช้อำนาจรัฐ (science of power) เพื่อปกครองประชาชนพลเมือง และกลุ่มบริหารกิจการของรัฐหรือบริหารรัฐกิจ (Public Administration) เพื่อบริการประชาชนพลเมืองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. เอกสารอ้างอิง

- กรมพล ท่องธรรมชาติ และเชวณะ ไตรมาส. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาหลักพื้นฐานทางรัฐศาสตร์หน่วยที่ 1-9. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2548). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2547). รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาปริดา ขนดีโสภโณ (บัวเมือง), (2556). การมีส่วนร่วมเหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาเขตนครศรีธรรมราช. รายงานวิจัย, นครศรีธรรมราช : มจร. วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.
- วิเชียร วิทยอุดม.(2554). ทฤษฎีองค์การ ฉบับแนวใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทธนธัชการพิมพ์ จำกัด.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2549). หลักรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทบพิตรการพิมพ์ จำกัด.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2549). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส,
- อภิรักษ์ จันตะนี.(2559). ระเบียบวิธีการวิจัยทางการจัดการชั้นสูง. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- เอกวิทย์ มณีธร. (2553). รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส.
- Andrew Heywood. (2004). Political Theory An introduction. New York: Palgrave Macmillan.
- Aphinant Chantanee. (2022). Political Ethics, Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation is a Scopus.
- Catlin, George (1857). Letters and Notes on the Manners, Customs and Conditions of North American Indians: The Complete Volumes I and II: Illustrated.[S.l.]: Willis P. Hazard
- Easton, David. (1991). Oral History of David Easton: An Autobiographical Sketch, in Malcolm Jewell et al. eds. Discipline: Oral Histories in Political Science.

Gorge Klosko. (2012). History of Political Theory: An Introduction: Volume I: Ancient and Medieval. Publisher Oxford University Press

Johann Kaspar Bluntschli, (1830). Deutsche Slaatslehre Gebildete Deutsche Staatslehre and die heutige Staatenwelt